

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

URAD ZA REGIJSKO DELOVANJE

Izpostava Slovenj Gradec

Pohorska 2, 2380 Slovenj Gradec

T: 02 882 62 30

F: 02 884 11 91

E: gp.sg@urszr.si

www.sos112.si/slovenj gradec

Številka: 8421-38/2024-1 - DGZR

Datum: 12. 12. 2024

DELNI REGIJSKI NAČRT

ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB POPLAVAH V KOROŠKI REGIJI

Verzija 4.0
(ažurirano – november 2024)

	ORGAN	DATUM	PODPIS
IZDELAL	Izpostava URSZR Slovenj Gradec	November 2024	Alan Matijevič vodja Izpostave
ODOBRIL	Poveljnik CZ za Koroško	Številka: 8420-3/2024- 123-DGZR	Datum usklajenosti z URSZR: 10.12.2024
SPREJEL	Poveljnik CZ za Koroško		Alan Matijevič vodja Izpostave
SKRBNIK	Izpostava URSZR Slovenj Gradec	December 2024	Vinko Uhan Višji svetovalec II

Kazalo:

1 POPLAVE	2
1.1 UVOD	2
1.2 SPLOŠNO O NEVARNOSTI POPLAV.....	2
1.4 VERJETNOST NASTANKA VERIŽNE NESREČE	8
2 OBSEG NAČRTOVANJA	9
2.1 TEMELJNE RAVNI NAČRTOVANJA.....	9
3 UPORABA NAČRTA	11
4 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE	12
4.1 OPAZOVANJE IN NAPOVEDOVANJE VODOSTAJEV TER PRETOKOV REK, VODOSTAJEV JEZER IN MORJA.....	12
4.2 OBVEŠČANJE PRISTOJNIH ORGANOV IN SLUŽB NA REGIJSKI RAVNI.....	13
4.3 ALARMIRANJE PREBIVALSTVA NA OGROŽENEM OBMOČJU	16
5 ZAŠČITNI UKREPI TER NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	16
5.1 ZAŠČITNI UKREPI.....	16
5.2 NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	21
6 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA	24
7 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV	25
7.1 POMEN POJMOV	25
7.2 RAZLAGA OKRAJŠAV	26
8 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	26
8.1 SKUPNE PRILOGE	26
8.2 POSEBNE PRILOGE	27
8.3 SKUPNI DODATKI	27
8.4 POSEBNI DODATKI	27
8.5 VIRI	27

1 POPLAVE

1.1 Uvod

Delni regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah v Koroški regiji, verzija 4.0, je spremenjen in nadomešča Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah na območju Koroške regije, verzija 2.0, ki ga je Izpostava Uprave RS za zaščito in reševanje Slovenj Gradec pripravila leta 2004 in posodobila leta 2010. Izpostava URSZR Slovenj Gradec je delni regijski načrt izdelala na podlagi Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavah, verzije 4.1, št. 84200-2/2019/6 z dne, 3.10.2019 ažuriranim julija 2024.

Delni regijski načrt je izdelan na podlagi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB1, 97/10 in 21/18 – ZNOrg in 117/22), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) ter Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16). Temelji na Regijski oceni ogroženosti zaradi poplav v Koroški regiji, verzija 1.0 (št. 8421-29/2019-5-DGZR, z dne 17.8.2018) in na Oceni ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav, verzija 2.0 (št. 8420-4/2015-58-DGZR, z dne 5.12.2016).

Obvladovanje poplavnih tveganj obsega preprečevanje poplav, varstvo pred poplavami, zavedanje o poplavni nevarnosti, pripravljenost na poplave, ukrepanje ob poplavah in obnovo. S tem načrtom se ureja ukrepanje ob poplavah oziroma odziv ob poplavah. Načrt zaščite in reševanja ob poplavah je generično ime in se uporablja za poimenovanje načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na občinski, regijski in državni ravni ter ne glede na obseg poplav in s tem povezanim odzivom nanje.

1.2 Splošno o nevarnosti poplav

Prvo poglavje delnega regijskega načrta temelji na podatkih iz Regijske ocene ogroženosti zaradi poplav, verzija 1.0.

Poplave so eden izmed prevladujočih naravnogeografskih preoblikovalcev pokrajine, tako v gorskih oziroma hribovitih kot v ravninsko-nižinskih predelih. So naravni dejavnik, ki ob različni tehnološki razvitosti tudi neposredno vpliva na namembnost prostora in rabo tal. Poplave navadno ne nastopijo trenutno, razen če gre za porušitev vodnega jezua, ki pa ga ta načrt ne obravnava, zato niso popolno presenečenje in jih lahko obravnavamo kot postopne naravne pojave. V tem pogledu so delna izjema hudourniške poplave, ki se lahko na omejenih območjih pojavijo v zelo kratkem času.

Poplava je večplasten dogodek z veliko medsebojno povezanimi dejavniki, vendar pri tem izstopa povečan pretok vode v vodotokih. Do povečanja količine vode v vodotokih pride predvsem zaradi padavinskega dogodka na določenem porečju. Količina vode, ki doseže vodotok, je odvisna od več dejavnikov, kot so vegetacija, izhlapevanje, sposobnost infiltracije in zasičenost tal, višina oziroma navzočnost podtalnice, območja zadrževanja vode, na primer depresije, velikost porečja, naklon terena in pokrovnost tal.

Poplave so pogoste in velikokrat povzročajo veliko škodo. Med vsemi naravnimi nesrečami, ki povzročajo škodo, so poplave verjetno najpogostejša nesreča. Pojavljajo se lahko vse leto, najpogostejše pa so jeseni, ob obilnih in dolgotrajnih padavinah. Poleti so poplave povezane z neurji in so predvsem krajevne in hudourniške. Poplav ni mogoče preprečiti je pa do določene Izpostava URSZR Slovenj Gradec

mere mogoče omiliti njihove posledice in se nanje bolj ali manj učinkovito pripraviti. Ob poplavah, ki so večinoma dobro napovedljive, je navadno še dovolj časa za reševanje življenj, večja neposredna ogroženost pa nastane ob izbruhu hudournikov, ki lahko nastopijo tudi v obliki blatnih in drobirskih tokov. Hudourniške poplave so težje napovedljive. Zelo pomembna dejavnika pri pojavu poplav sta tudi taljenje snega in predhodna namočenost tal, predvsem pa značilni časovni in prostorski padavinski in vetrovni vzorci v kombinaciji z vegetacijskimi razmerami, predvsem jeseni in tudi spomladi.

Poplave lahko tudi danes kljub nekaterim ukrepom prizadenejo gosto naseljena območja, zato se je treba nanje pravočasno pripraviti. Obvladovanje poplavnih tveganj obsega različne gradbene in negradbene protipoplavne ukrepe za preprečitev nastanka poplav ter ukrepe za zmanjšanje posledic poplav, med katerimi sta najpomembnejša spremljanje in proučevanje poplavne ogroženosti in nevarnosti.

Vzroki za nastanek poplav so:

- dolgotrajne obilne padavine ali zelo intenzivne nekajurne padavine ter taljenje snega,
- razporeditev padavin v pasu, ki odteka neposredno na naseljena območja,
- pred pojavom padavin so tla prispevnih območij že zelo namočena ali po svoji geološki sestavi slabo prepustna ali pa so zamrznjena,
- obremenjevanje in urbanizacija razlivnih površin,
- neustrezno urejena odvodnjavanje padavinskih voda,
- predimenzionirane premostitve in prepusti ipd,
- zaprtje profilov vodotokov zaradi usadov ali plazov ipd

Na podlagi glavnih značilnosti in glede na obseg poplave delimo na:

- **hudourniške:** so kratkotrajne in izjemno silovite, povzročajo pa jih razmeroma kratkotrajne in intenzivne padavine, bodisi po poletnih neurjih bodisi ob jesenskih deževjih;
- **nižinske:** se pojavljajo v spodnjem toku vodotoka, ko njegova struga preide v ravninske predele. Nastanejo zaradi razlike v hitrosti dotekanja visokih vod ter odtočne zmogljivosti rečnih strug;
- **poplave na kraških poljih:** dotok vode je večji od zmogljivosti požiralnikov oziroma podzemnega odvodnega sistema. Značilno zanje je, da se pojavljajo razmeroma redno, nastopijo počasi, voda stoji več dni ali tednov in počasi odteče skozi kraško podzemlje;
- **morske:** nastanejo ob kombinaciji visoke plime, nizkega zračnega pritiska in vetra, ko se gladina morja za nekaj ur dvigne nad višino običajne visoke plime in poplavi nižje ležeče dele obale;
- **mestne:** so poplave v mestih in nastanejo zaradi nezmožnosti odvajanja zadostnih količin padavinskih voda skozi sisteme za odvod meteornih voda;
- **tehnične:** se pojavijo zaradi neustreznega delovanja ali porušitve objektov vodne infrastrukture. Ta načrt jih ne obravnava.

1.3. Viri nevarnosti v Koroški regiji

Koroška regija leži na severu Republike Slovenije, na stiku Južnih in centralnih Alp, ob [avstrijski meji](#). Njeno zemljepisno podobo ustvarjajo gozdnati hribi in gore in sicer Pohorje, Karavanke, Kamniško-Savinjske Alpe ter tri rečne doline: Dravska, Mežiška in Mislinjska dolina.

V Koroški regiji so naslednja področja vodotokov:

1. DRAVA

Reka Drava izvira blizu avstrijske meje na Toblaškem polju v Italiji. Pot po Avstriji zaključi blizu Dravograda. Teče skozi Avstrijo ter Slovenijo in po 133 km poti in 148 m padca zapusti Slovenijo pri Ormožu in konča svojo pot pri Osijeku na Hrvaškem, ker se izliva v Donavo. Na svoji poti povezuje alpsko in panonsko biogeografsko območje.

Večji levi pritoki so Isel, Möll, Lieser, [Krka](#) (nem. Gurk) in [Labotnica](#) (nem. Lavant) v Avstriji, [\(Mučka\) Bistrica](#) in [Pesnica](#) v Sloveniji ter [Mura](#) na hrvaško-madžarski meji.

Glavni desni pritoki so [Zilja](#) (nem. Gail) v Avstriji, [Meža](#) in [Dravinja](#) v Sloveniji ter [Bednja](#) in Karašica na Hrvaški.

Pri [Dravogradu](#), kjer se v Dravo steka desni pritok [Meže](#), vstopi reka v slikovito [Dravsko dolino](#) med [Kozjakom](#) na severu in [Pohorjem](#) na jugu in drugo za drugim poganja šest hidroelektrarn. Z obeh strani dobiva **številne hudourniške pritoke** (Velko in [\(Mučko\) Bistrico](#))) izpod avstrijske [Golice](#).

Drava ima fluvio-glacialni vodni režim, kar pomeni, da ima najvišje vodne pretoke junija, v času taljenja ledenikov, ko se pri večini drugih rek že kažejo posledice poletne suše. Drugi vodni vrhunec doseže novembra, ko jo napolnijo jesenska deževja širokega alpskega zaledja. Padavinsko območje reke Drave v Italiji in Avstriji obsega 10.964 km², na območju Slovenije pa še 2700 km². Padavinsko območje v delu centralnih Alp opredeljuje osnovne značilnosti pretokov reke Drave. Pritoki iz južnega dela povodja zaradi močnih vplivov sredozemske klime povzročajo kratkotrajne velike pretoke spomladi, še posebno pa jeseni, saj v povprečju enkrat v sto letih lahko dosežejo tudi več kot 2800 m³/s, čeprav je srednji letni pretok le 297 m³/s. V novembru 2012 so dosegli pretoki vrednosti preko 3100 m³/s.

Ogrožene občine: Dravograd, Muta, Vuzenica, Radlje ob Dravi in Podvelka.

2. MEŽA

Izvir Meže je na južnem, gozdnatem pobočju slemena Snežnik–Javornik v magmatskih kamninah osrednjih [Karavank](#). Kot majhen potoček, ki se mestoma izgublja v periglacialnem drobirju, teče mimo opuščene Maroldčeve planine ([nemško Maroldalm](#)) in vstopi v Slovenijo nad kmetijo Kos v [Koprivni](#). V tem delu ima velik strmec, od izliva Repovega potoka navzdol pa se zareže v ozko, gozdnato grapo, po kateri teče v povsem naravni strugi, olupčani z brzicami, tolmoni ter belo-sivimi kamni iz karavanških magmatskih in metamorfnih kamnin. V dnu doline je le malo prostora za posamične samotne kmetije, nameščene večinoma na vršajih Mežinih pritokov, le tu in tam so ob vodi manjše naplavne ravnice s travniki. V tem delu se vanjo z leve strani izpod Pece stekajo [Koprivna](#), [Topla](#) in Helenski potok, prvi večji desni pritok je [Bistra](#), ki priteka izpod [Raduhe](#) in [Smrekovškega pogorja](#) in se ji pridruži malo nad [Črno na Koroškem](#). Tu se prvič pojavi nekoliko širše dolinsko dno in na njem ter ob [Javorskem potoku](#) stoji sredi gozdnatega hribovja [Črna na Koroškem](#). Do sem je Meža tekla ves čas približno proti vzhodu po t. i. srednjo-karavanškem podolju, tu pa zavije na sever v ozko sotesko, po kateri se prebija skozi severno krilo [Karavank](#), zgrajeno iz triasnih apnencev in dolomitov; zahodno od nje je mogočna [Peca](#), na vzhodni strani [Uršlja gora](#).

Na severnem koncu soteske priteče reka v mesto [Mežica](#), ki stoji že v nekoliko širšem delu doline, izdelanem v manj odpornih metamornih kamninah (filiti, filitoidni skrilavci), ob reki navzdol se mestoma že pojavlja tudi nekoliko obsežnejša naplavna ravnica. Pri [Poljani](#) vstopi Meža v Hotuljsko podolje, pas nižjega, gričevnatega sveta med [Podjuno](#) v sosednji Avstriji in [Slovenjgraško kotlino](#). Reka ponovno spremeni smer toka in se obrne proti vzhodu, v dnu doline pa je precej ravnega sveta, na katerem stojita tudi mesti [Prevalje](#) in [Ravne na Koroškem](#) ter obsežen kompleks zgradb [ravenske železarne](#). V tem delu se iz okoliškega hribovja stekajo v Mežo številni manjši pritoki, mdr. Šentannelska reka in Zelenbreški potok iz hribovja [Strojna](#) severno od doline ter Barbarski graben, Suha in [Hotuljka](#) izpod [Uršlje gore](#) na jugu.

Tik pod [Ravnami](#) se Meža ponovno zaje v pas metamornih kamnin in usmeri proti severovzhodu. Pri [Dobrihah](#) se dolinsko dno še zadnjič nekoliko razširi, nato pa sledi poldrugi kilometer dolga soteska z večinoma gozdnatimi pobočji, ki jo je reka zarezala v nekoliko odpornejši gnajs in blestnik. Soteska se na spodnjem koncu na široko odpre v pas nižjega sveta ob labotskem prelomu, v katerem se spet obrne proti severu, še prej pa v [Otiškem Vrh](#) sprejme z desne strani svoj največji pritok [Mislinjo](#), s katero se po dobrem kilometru toka družno izliva v [Dravo](#) v [Dravogradu](#).

Večji levi pritoki so [Koprivna](#), [Topla](#), Helenski potok, Šentannelska reka in Zelenbreški potok. **Glavni desni pritoki** so [Bistra](#), [Javorski potok](#), Jazbinski potok, Barbarski graben, Suha, [Hotuljka](#) in [Mislinja](#).

Meža je v zgornjem toku značilna gorska reka z zelo čisto vodo, ki teče po skoraj povsem naravni strugi. V srednjem in spodnjem toku je struga na več odsekih hidromorfološko močno spremenjena. Zlasti v zgornjem toku ima precej hiter tok, ki se v srednjem in spodnjem delu zaradi manjšega strmca postopoma upočasni. Ima neizrazit alpski snežno-dežni režim s prvim viškom v mesecu aprilu (posledica taljenja snega) in drugega v mesecu novembru zaradi obilnejših jesenskih padavin in manjšega izhlapevanja. Poletni nižek v avgustu in zimski v januarju sta skoraj povsem identična; poletni nastopi zaradi manjših količin padavin in povečane [evapotranspiracije](#), zimski zaradi [snežne retinence](#).

Podobno kot druge naše sredogorske reke ima tudi Meža izrazito hudourniško naravo. Pravzaprav je reka kar skozi vse leto razmeroma vodnata, saj ima njeno porečje zaradi precejšnjih količin padavin, neprepustne kamninske podlage in velikega deleža strmih pobočij precejšen [specifični odtok](#) in [odtočni količnik](#).

Ogrožene občine: Črna na Koroškem, Mežica, Prevalje in Ravne na Koroškem.

3. MISLINJA

Reka Mislinja je reka v severni [Sloveniji](#), desni pritok [Meže](#). Izvira v osrednjem delu [Pohorja](#) in teče najprej po ozki dolini proti jugozahodu ([Mislinjski graben](#)) do [Mislinje](#), nato zavije proti severozahodu in teče po široki [Mislinjski dolini](#) skozi [Slovenj Gradec](#) in se v [Otiškem Vrh](#) izliva v [Mežo](#).

Mislinja ima izrazito asimetrično [porečje](#): v povirnem delu je **edini večji pritok Glažuta** z desne, v srednjem in spodnjem toku pritekajo vanjo s Pohorja številni desni pritoki, mdr. **Brložnica, Dovžanka, Tunjav, Barbarski potok, Trobeljščica, Lakužnica in Medvedov graben. Večji levi pritoki so samo trije: Mevlja, [Suhodolnica](#) in Selčnica.**

Mislinja je v zgornjem toku v pohorske metamorfne kamnine zarezala globoko dolino s strmimi gozdnatimi pobočji, ki se imenuje tudi [Mislinjski graben](#) ali Mislinjski jarek. V ozkem dnu doline je prostora samo za potok in cesto ter nekaj domačij, ki so verjetno nastale v času delovanja glažute in fužin. Dolina ima precejšen strmec – od Spodnje Komisije (nadmorska višina 1080 m) se na razdalji 8 km do Mislinje spusti za 520 m, zato ima potok hiter tok in ob večjih pretokih prenaša in nanaša velike količine debelega proda. Edini nekoliko večji pritok je z desne

Glažuta, vsi ostali pritoki so kratke, zelo strme in neposeljene grape; prostor za samotne kmetije in njihova kmetijska zemljišča je samo na manj strmih svetih med grapami na prisojni, desni strani [Mislinjskega grabna](#).

Že dober kilometer nad [Mislinjo](#) se značaj doline in reke hitro spremeni: dolina se najprej nekoliko odpre, nato pa se izteče v zgornji konec širše doline. Od tu naprej ima reka razmeroma majhen strmec, saj se do izliva v Mežo spusti samo še za okoli 190 m, vendar ima zlasti ob velikih pretokih še vedno hiter tok in prenaša velike količine plavja, ki ga ob poplavih odlaga na poplavno ravnico. Od [Mislinje](#) navzdol teče reka po 200–500 m široki naplavni ravnici, vendar so jo desni pritoki s [Pohorja](#), ki so v dolino nasuli cel niz prodnih vršajev. Šele malo nad Turiško vasjo se Mislinja spet prestavi pod obronke Pohorja in tam teče vse do [Slovenj Gradca](#), kjer se dolina zoži, reka pa z leve strani sprejme najdaljši pritok [Suhodolnico](#) in tik pod mestom še **Barbarski potok** s pohorske strani.

Pod mestom prečka Mislinja v manj kot pol kilometra dolgi, kar izrazito zoženi dolini, pas gnajsa, iz katerega sta Rahtelov vrh (667 m) na levi strani in Gradišče (516 m) na desni strani. Takoj zatem vstopi v okoli 500 m širok in 8 km dolg spodnji del Mislinjske doline, ki je izrazito premočrten in poteka v smeri proti severozahodu, saj je nastal ob pomembnem labotskem prelomu. S pohorske strani dobiva v tem delu več pritokov (Trobeljščica, Lakužnica, Medvedov graben), ki pritekajo iz strmih grap in so ob vstopu v glavno dolino nasuli manjše vršaje, z leve strani se Mislinji pridruži le **Selčnica** pri Bukovski vasi. V najspodnejšem delu teče Mislinja deloma še skozi industrijsko cono Otiški Vrh, nato pa se izlije v [Mežo](#) in dober kilometer naprej obe skupaj družno v [Dravo](#) pri [Dravogradu](#).

Mislinja ima neizrazit alpski snežno-dežni režim s prvim viškom v mesecu aprilu (posledica taljenja snega) in drugega v mesecu novembru zaradi obilnejših jesenskih padavin in manjšega izhlapevanja. Poletni nižek v avgustu in zimski v januarju sta skoraj povsem identična; poletni nastopi zaradi manjših količin padavin in povečane [evapotranspiracije](#), zimski zaradi [snežne retinence](#).

Mislinja je podobno kot [Meža](#) izrazit [hudournik](#). Kljub precejšnjim regulacijam v preteklosti Mislinja občasno poplavlja po poplavni ravnici na obeh rečnih bregovih. Poplave so hudourniškega tipa, se hitro pojavijo in ne trajajo dolgo, poplavna voda pa ne zalije celotne poplavne ravnice, temveč teče po plitvih, sicer komaj vidnih poplavnih kanalih in močno nasiplje prod tik ob strugi ter pesek in mulj v bolj zatišnih delih. Ob manjših, a razmeroma pogostih poplavih zalije voda za kratek čas le najnižje dele poplavne ravnice tik ob strugi, večje poplave pa lahko ponekod zajamejo več kot nekaj sto metrov širok pas. V srednjem toku je skoraj sklenjen poplavni pas vse od [Mislinje](#) do [Šmartna pri Slovenj Gradcu](#), vendar je večina naselij in infrastrukture izven dosega manjših in srednje velikih poplav, tako da običajne poplave ne povzročajo veliko škode, so pa zaradi hudourniškega značaja reke lahko vseeno zelo nevarne.

Iz preteklosti so poznane večje poplave v letih 1924, 1926, 1953, 1956, 1966, 1973 in 1. novembra 1990, ko je reka v zgornjem delu doline poškodovala številne ceste in poplavlila več hiš, v spodnjem delu pa je poplavlila velik del poplavne ravnice pri Pamečah, Bukovski vasi, Šentjanžu pri Dravogradu in Otiškem Vrh, kjer je napravila največ škode v tamkajšnjih tovarnah in skladiščih.

Najhujša poplava zadnjih desetletij je porečje Mislinje prizadela 5. in 6. novembra 2012, ko je reka na nekaterih odsekih povzročila pravo razdejanje, z erozijskim delovanjem na mnogih mestih močno spodjedala rečne bregove, poplavlila je tudi velik del poplavne ravnice vzdolž skoraj celotnega toka od Mislinje navzdol. Na poplavno ravnico je nasula veliko plavja, zalila je tudi številne stanovanjske hiše, trgovine in druge poslovne prostore, več industrijskih obratov ter močno poškodovala ceste. Po veliki škodi in hidroloških značilnostih je bila to 100-letna poplava, saj so v Otiškem Vrh zabeležili še večji maksimalni pretok kot ob poplavi leta 1991 in to je tudi največji doslej izmerjeni pretok na Mislinji (230 m³/s).

Ogrožene občine: Mislinja, Slovenj Gradec in Dravograd.

1.3.1 Območja pomembnega vpliva poplav

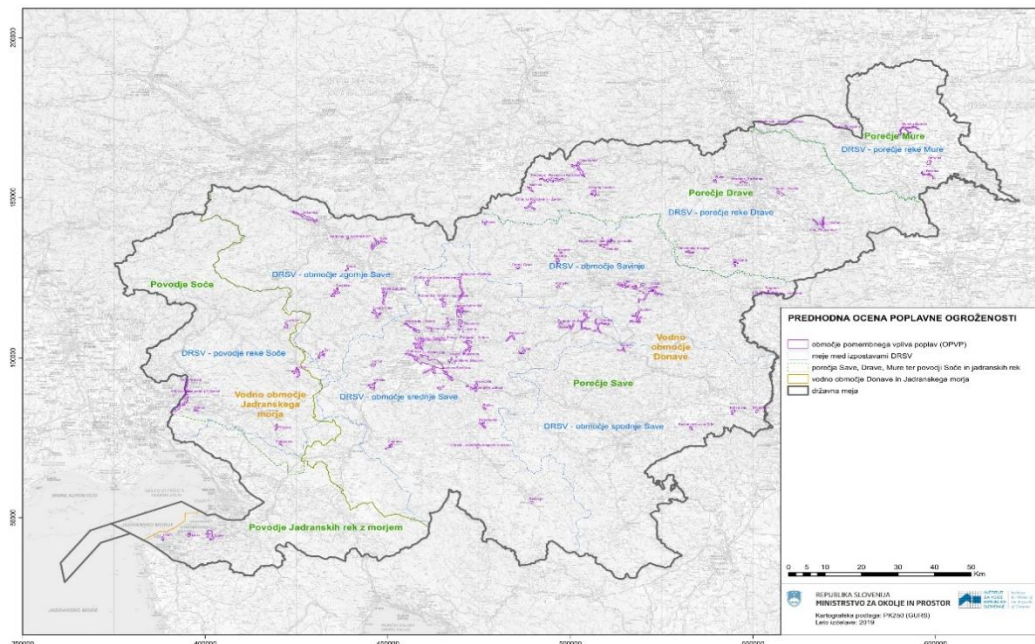
Za območja pomembnega vpliva poplav (v nadaljevanju OPVP) se nevarnostni potencial opredeli s kartami poplavne nevarnosti. **Karte poplavne nevarnosti**, izdelane za raven kartografskega merila najmanj 1 : 5000, prikazujejo dosege poplav pri pretokih s povratno dobo deset (Q10), sto (Q100) in petsto (Q500) let. Pretok Q10 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 10 %, pretok Q100 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 1 %, pretok Q500 je vrednost pretoka vode, ki je v določenem letu lahko dosežen ali presežen z verjetnostjo 0,2 %. To je statistični izračun verjetnosti pojava glede na podatke iz preteklih let, vendar se, ne glede na statistično verjetnost, takšne poplave lahko pojavijo redkeje ali pogosteje.

Na podlagi kart poplavne nevarnosti so s kombiniranjem verjetnosti in jakosti pojava izdelane karte razredov poplavne nevarnosti (razred majhne, srednje, velike in preostale poplavne nevarnosti), ki se uporabljajo za določitev pogojev in omejitev za izvajanje dejavnosti in poseganje v prostor. Na podlagi kart poplavne nevarnosti so izdelane tudi **karte poplavne ogroženosti**, ki prikazujejo kraje z morebitnimi škodnimi posledicami poplav. Iz navedenih kart so razvidne pričakovane posledice poplav izbrane povratne dobe, ki so opisane s kazalniki, kot so okvirno število ogroženih prebivalcev, število in vrsta gospodarskih in negospodarskih dejavnosti na poplavnih območjih, obrati, ki lahko v primeru poplav povzročijo večje onesnaženje, možna prizadeta zavarovana območja itn.

Izdelovalci načrtov zaščite in reševanja ob poplavih na občinski ravni lahko karte poplavne ogroženosti uporabljajo kot delovni pripomoček pri izdelavi načrta zaščite in reševanja ob poplavih. Koristne informacije in kartografska gradiva (karte poplavne nevarnosti, karte poplavne ogroženosti itn.) so na spletnem portalu [karte poplavne nevarnosti, karte poplavne ogroženosti itn.](#) .

Za takšna območja se upravičeno pričakuje, da na teh območjih v primeru poplav lahko pride do največjih škod na podlagi kriterijev ogroženosti iz poplavne direktive na zdravju ljudi, okolju, kulturni dediščini, gospodarskih dejavnostih, socialni infrastrukturi in infrastrukturi. Iz nabora OPVP, ki je razviden v Predhodni oceni poplavne ogroženosti Republike Slovenije (MOP, junij 2019), izhaja, da je v naši regiji opredeljenih pet OPVP in sicer:

- **OPVP Prevalje-Ravne na Koroškem-Žerjav (Meža),**
- **OPVP Črna na Koroškem (Meža),**
- **OPVP Slovenj Gradec (Meža),**
- **OPVP Mežica (Meža),**
- **OPVP Dravograd (Zgornja Drava).**

Slika 1: Območja pomembnega vpliva poplav

1.4 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Intenzivnejše, obsežnejše in dolgotrajnejše poplave lahko povzročijo tudi verižne nesreče, med katerimi so pogoste oziroma pomembne predvsem naslednje:

- onesnaženje okolja oziroma nenadzorovano uhajanje nevarnih snovi v okolje,
- onesnaženje pitne vode,
- onesnaževanje živil oziroma krme,
- motnje in prekinitve oskrbe s pitno vodo,
- prekinitev oskrbe z električno energijo,
- prekinitev komunikacijskih storitev,
- pojav nalezljivih bolezni pri ljudeh,
- pojav oziroma širjenje posebno nevarnih bolezni in drugih bolezni pri živalih in karantenskih bolezni pri rastlinah,
- poškodbe infrastrukture (poškodbe in porušitve visokih pregrad),
- prekinitev transportnih poti.

Poplavne dogodke lahko spremljajo drugi naravni pojavi, globinska in bočna erozija strug vodotokov, transport in odlaganje erodiranega materiala, zemeljski in hribinski plazovi, odlomi skalovja in skalni podori, blatni in drobirski tokovi.

Po drugi strani pa poplave lahko nastanejo tudi zaradi drugih nesreč in pojavov, predvsem zaradi:

- zemeljskih plazov,
- skalnih podorov,
- snežnih plazov,
- potresov,
- porušitev visokih pregrad,
- odpovedi delovanja (nenadzorovan dvig) zapornic na jezovih hidroenergetskih objektov,
- zaledenitve vodotokov.

Ob verižni nesreči, ki je posledica poplave, poteka ukrepanje skladno z načrti zaščite in reševanja glede na nesrečo (nalezljive bolezni pri ljudeh, posebno nevarne bolezni živali, porušitev visokih pregrad itn.).

2 OBSEG NAČRTOVANJA

2.1 Temeljne ravni načrtovanja

Načrt ali dele načrta zaščite in reševanja ob poplavah izdelajo nosilci načrtovanja:

- izpostava URSZR Slovenj Gradec in
- občine.

Obveznost izdelave načrta ali dela načrta zaščite in reševanja ob poplavah za posameznega nosilca načrtovanja je opredeljena glede na Regijsko oceno ogroženosti zaradi poplav v Koroški regiji, verzija 1.0, št. 8421-29/2019-5 z dne 17.8.2018, v povezavi s preglednico 1 in glede na končno uvrstitev nosilca načrtovanja v določen razred ogroženosti. Obveznosti nosilcev načrtovanja iz preglednice 1 predstavljajo minimalne zahteve. Vsak nosilec načrtovanja se lahko odloči tudi za večji obseg načrtovanja.

Preglednica 1: Obveznosti nosilcev načrtovanja

Razred ogroženosti	Obveznosti nosilcev načrtovanja
1	Ni obveznosti.
2	Priporočljivo je izdelati dele načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
3	Potrebno je izdelati dele načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP.
4	Potrebno je izdelati dele načrta zaščite in reševanja oziroma dokumente, v katerih se določi način opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog ZRP, priporočljivo pa je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti.
5	Potrebno je izdelati načrt zaščite in reševanja v celoti.

Občine, ki imajo na svojem območju del OPVP, posamezen OPVP ali več OPVP ne glede na ugotovljen razred ogroženosti v Regijski oceni ogroženosti zaradi poplav v Koroški regiji, pristopijo k izdelavi načrta zaščite in reševanja v celoti.

Temeljni načrt zaščite in reševanja ob poplavah je **Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah**.

Z regijskim načrtom se urejajo naloge zaščite, reševanja in pomoči ter zaščitni ukrepi in zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje, ki so v regijski pristojnosti. Načrt ne vključuje aktivnosti varstva pred škodljivim delovanjem voda, ki so opredeljene v Zakonu o vodah (razen izvedbe izrednih ukrepov ob poplavah) in ki obenem niso v pristojnosti sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Državni načrt se podrobneje razčleni v regijskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah. Regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah je izdelan za pojav poplav v več občinah na

območju ene regije. Regijski načrti oziroma deli načrta zaščite in reševanja ob poplavah se izdelajo v tistih regijah, ki so glede na Oceno ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav ter skladno s tem načrtom zavezane k izdelavi načrta oziroma dela načrta zaščite in reševanja (obveznosti nosilcev načrtovanja so razvidne iz preglednice 1 v povezavi s preglednico 2). Izvajanje načrta ali dela načrta se skladno z načelom postopnosti dopolnjuje k državnemu načrtu.

Občinski načrt zaščite in reševanja ob poplavah je izdelan za pojav poplav na območju **občine**. Občinski načrti oziroma deli načrtov zaščite in reševanja ob poplavah se izdelajo v tistih občinah, ki so glede na oceno ogroženosti zaradi poplav ter skladno z regijskim in državnim načrtom zavezane k izdelavi načrta oziroma dela načrta zaščite in reševanja ob poplavah. Občine pri pripravi načrtov upoštevajo tudi možnost pojava hudourniških poplav ter opredelijo koncept odziva na tovrstne poplave. Izvajanje načrta ali dela načrta se skladno z načelom postopnosti dopolnjuje k regijskemu oziroma državnemu načrtu.

Občine **Dravograd, Muta, Vuzenica, Radlje ob Dravi in Podvelka**, ki imajo na svojem območju **velike vodne pregrade** in upravljavci vodnih pregrad, izdelajo **ločen načrt** zaščite in reševanja ob porušitvi vodne pregrade

Kadar je aktiviran državni oziroma regijski načrt, občina skladno s potrebami in zmožnostmi zagotavlja pomoč poplavno prizadetim območjem zunaj svojega območja v silah in sredstvih za zaščito, reševanje in pomoč na predlog poveljnika CZ RS, poveljnika CZ za Koroško in v dogovoru z občino.

Preglednica 2: Število občin in regija, razvrščenih po razredih ogroženosti zaradi poplav (Regijska ocena ogroženosti zaradi poplav v Koroški regiji, 2018)

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti	Skupno število občin	Razred ogroženosti regije
Črna na Koroškem					X		
Dravograd					X		
Mežica					X		
Mislinja		X					
Muta	X						
Podvelka	X						
Prevalje					X		
Radlje ob Dravi	X						
Ravne na Koroškem					X		
Ribnica na Pohorju	X						
Slovenj Gradec					X		
Vuzenica	X						
SKUPAJ OBČIN	5	1	0	0	6	12	3

Organizacije, ki opravljajo vzgojno-izobraževalno, socialno, zdravstveno ali drugo dejavnost, ki obsega tudi oskrbo ali varovanje 30 ali več oseb, načrtujejo oziroma izdelajo:

- načrt zaščite in reševanja skladno z občinskimi načrti zaščite in reševanja ter načrti dejavnosti resornega ministrstva.

Skladno z regijskim in državnim načrtom zaščite in reševanja **bolnišnice** načrtujejo tudi izvedbo potrebnih zaščitnih ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči.

Pristojni organi in službe občinske uprave po potrebi izdelajo načrte dejavnosti kot dodatek k regijskim ali občinskim načrtom zaščite in reševanja, ki se uskladijo in izdelajo v šestih mesecih od sprejetja regijskega načrta.

P – 400	Evidenčni list o vzdrževanju načrta
P – 401	Regijska ocena ogroženosti zaradi poplav v Koroški regiji, št. 8421-29/2018-5, 17.8.2018

3 UPORABA NAČRTA

Delni regijski načrt zaščite in reševanja ob poplavah se aktivira, ko pride do:

- obsežnih poplav na katerem koli vodotoku oziroma
- poplav na območju dveh ali več občin v Koroški regiji.

Koncept odziva na hudourniške poplave razdelajo občine v občinskih načrtih zaščite in reševanja.

Pred aktiviranjem Delnega regijskega načrta zaščite in reševanja ob poplavah so skladno z načelom postopnosti že aktivirani:

- občinski načrti zaščite in reševanja ali posamezni deli občinskih načrtov zaščite in reševanja ob poplavah na prizadetih območjih.

Poveljnik CZ za Koroško na podlagi ocene razmer in obsega posledic, zahtev prizadetih občin ter predvidenega razvoja dogodkov sprejme odločitev o aktiviranju Delnega regijskega načrta zaščite in reševanja ob poplavah. Odločitev o aktiviranju delnega načrta sprejme poveljnik CZ za Koroško s sklepom.

Ko prenehajo razlogi za uporabo delnega regijskega načrta, odločitev o tem prav tako s sklepom sprejme poveljnik CZ za Koroško.

D – 19 Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZiR ob nesreči
D – 20 Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP

4 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

4.1 Opazovanje in napovedovanje vodostajev ter pretokov rek, vodostajev jezer in morja

Poplave je v večini primerov mogoče predvideti. S spremljanjem in modeliranjem hidrometeoroloških razmer se lahko z določeno zanesljivostjo predvidijo čas in območja, kjer bi lahko vodotoki prestopili bregove. Za spremljanje nevarnosti poplav so najpomembnejši podatki o vodostajih in pretokih vodotokov, prav tako pa tudi podatki o napovedani in dejanski količini padavin. Na občinski ravni se lahko, če je treba, organizira opazovanje vodotokov na terenu.

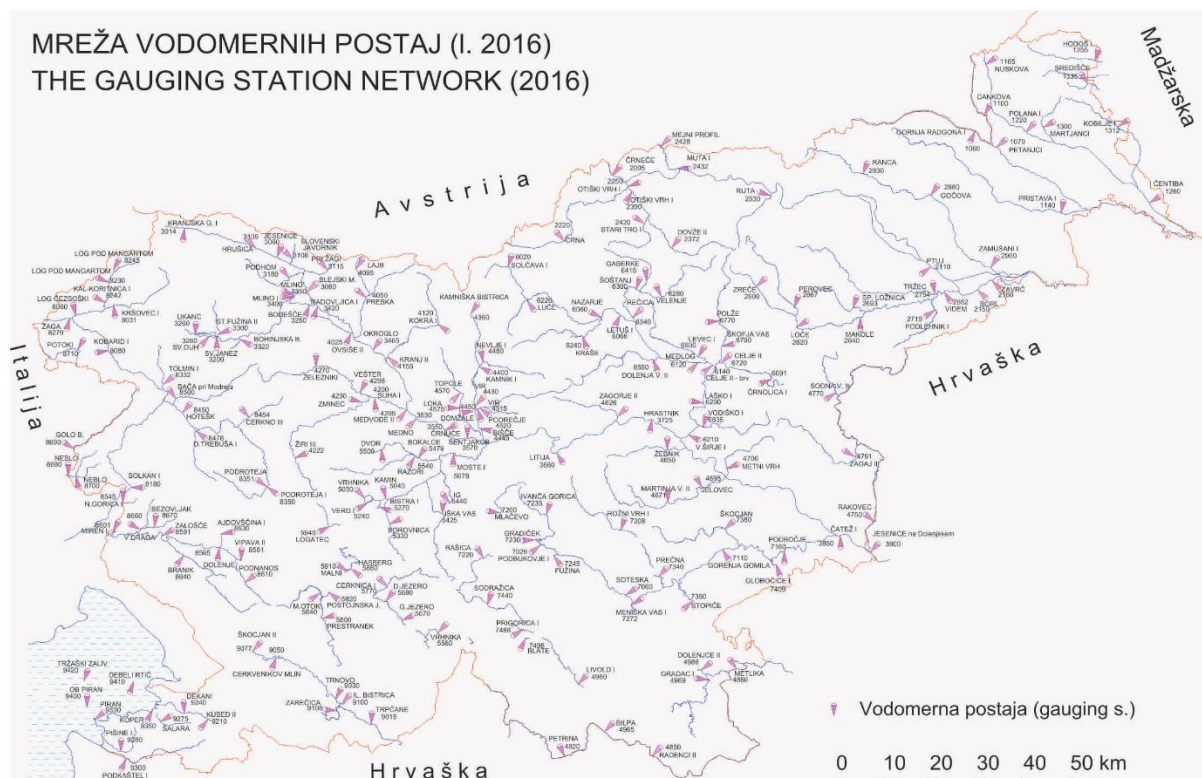
URSZR je zgradila sistem za spremljanje opazovalnega omrežja, tako imenovani sistem SMOK, v katerega je vključena tudi aplikacija Monitoring voda, ki spremlja pretoke ter vodostaje vodotokov in morja in v katerem so določene intervencijske vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov. Sistem črpa podatke iz merilnih sistemov o stanju voda ARSO ter jih prikazuje in dopolnjuje z lastnimi podatki. Sistem SMOK je dostopen na spletni strani [spremljanje pretokov ter vodostajev vodotokov in morja](#).

CORS in ReCO s pomočjo aplikacije Monitoring voda v sistemu SMOK spremljajo višino vodostajev in pretoke vodotokov. Aplikacija Monitoring voda v sistemu SMOK vedno prikazuje trenutne hidrološke razmere v primerjavi s hidrološkimi poročili in opozorili, ki vsebujejo tudi predvidene hidrološke razmere.

ARSO na podlagi meritev in modelskih napovedi opozarja pred poplavami rek, jezer in morja. ARSO izdaja dnevno hidrološko poročilo v besedni obliki ter napoved visokovodnih razmer v grafični obliki in ju objavlja na svojih spletnih straneh ter jih posreduje uporabnikom. ARSO v procesu opazovanja in napovedovanja hidroloških razmer izdaja hidrološka opozorila in pri tem uporablja opozorilne vrednosti za vodostaje in pretoke vodotokov, ki veljajo za okolico posameznih vodomernih postaj iz opazovalne mreže ARSO. Vrednosti stopnje nevarnosti so razdeljene na štiri stopnje nevarnosti: zelena, rumena, oranžna in rdeča (glej D-301 Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant). Dnevno hidrološko poročilo v besedni obliki ter napoved visokovodnih razmer v grafični obliki in hidrološka opozorila z barvnimi kodami in stopnjami nevarnosti ARSO dnevno posreduje na CORS.

ARSO spremlja hidrološko stanje v Republiki Sloveniji in sodeluje s sosednjimi državami pri izmenjavi podatkov o stanju voda na njihovem ozemlju. Kadar so napovedane prekoračitve opozorilnih vrednosti vodostajev oziroma pretokov vodotokov in vodostaja morja, najpozneje pa, ko so te vrednosti presežene, se začnejo izredno spremljanje in obveščanje o nevarnih hidroloških razmerah in izdaja hidroloških opozoril o nevarnosti poplav.

Osnovna podpora celotni hidrološki dejavnosti je merilna mreža oziroma hidrološko opazovanje. Vodostaje in pretoke vodotokov ter vodostaj morja se v Sloveniji spremlja na 180 samodejnih vodomernih postajah, od katerih so tri mareografske boje.

Slika 2: Mreža vodomernih postaj (ARSO, 2016)

Za spremljanje pojava količin padavin ima ARSO na območju Koroške samodejne meteorološke postaje in vodomerne postaje v Otiškem vrhu, Črnečah, Starem trgu, Dovžah in na Muti.

D – 301	Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant
---------	--

4.2 Obveščanje pristojnih organov in služb na regijski ravni

ARSO s hidrološkim poročilom v besedni obliki ter napovedjo visokovodnih razmer v grafični obliki ter s hidrološkim opozorilom o vsaki zaznani nevarnosti za nastanek poplav ali o poplavih obvesti CORS.

Hidrološko opozorilo ARSO vsebuje podatke o:

- vodotokih, ki so presegli opozorilne vrednosti pretokov in/ali vodostajev ARSO,
- pričakovanem času nastanka poplav in razvoju poplavnih dogodkov,
- območju nastanka in obsegu poplav,
- hidrološkem stanju in napovedi poplav označeno s stopnjami nevarnosti z barvno kodo ter v grafičnem prikazu visokovodnih razmer.

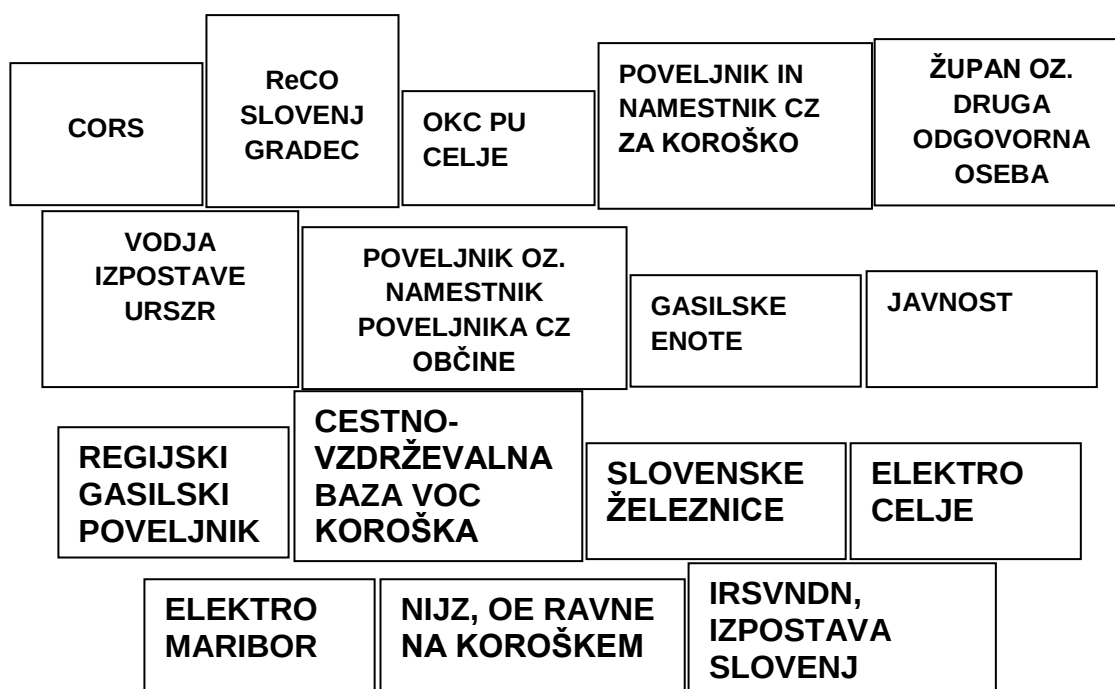
ReCO o poplavih, ki lahko prizadenejo oziroma so prizadele urbana območja, ogrozile življenje ljudi in lahko povzročijo ali pa so povzročile večjo materialno škodo, oziroma o poplavih, zaradi katerih je bil aktiviran delni regijski načrt, obvesti:

- poveljnika CZ za Koroško oz. namestnika poveljnika CZ,
- vodjo izpostave,
- Operativno komunikacijski center Policijske Uprave Celje,
- župana oziroma drugo odgovorno osebo,
- poveljnika CZ občin oziroma njegove namestnike,
- regijskega gasilskega poveljnika,

Izpostava URSZR Slovenj Gradec

Ažurirano: november 2024

- gasilske enote,
- Cestnovzdrževalna baza VOC Koroška,
- Slovenske železnice,
- Elektro Celje,
- Elektro Maribor,
- NIJZ, območna enota Ravne na Koroškem,
- Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Izpostava Slovenj Gradec in
- javnost.

Shema 1: obveščanje pristojnih organov in služb

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih štaba civilne zaščite
P – 2	Podatki o dežurnih osebah zaposlenih na izpostavi URSZR
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
D – 8	Navodilo za obveščanje ob nesreči
D – 22	Načrt dejavnosti Izpostave URSZR Slovenj Gradec
D – 22	Načrt dejavnosti Policijske uprave Celje

4.2.1 Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju

Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju mora biti usklajeno z obveščanjem splošne javnosti.

Za obveščanje prebivalcev o stanju na ogroženem območju so pristojne **občine**, ki načine in oblike obveščanja podrobneje razdelajo v občinskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavih ter z njimi seznanijo prebivalce. Informacije o razmerah na ogroženem območju, o izvajanju preventivnih ukrepov ter osebne in vzajemne zaščite in o izvajanju zaščitnih ukrepov in nalog ZRP občine posredujejo prek osrednjih in lokalnih medijev in na druge, krajevno običajne načine. Navodila ogroženim prebivalcem o zaščitnih ukrepih so odvisna od nevarnosti.

Občine lahko objavijo posebno telefonsko številko, na kateri lahko občani dobijo informacije o nesreči.

Ob visokih vodah, ko je ogroženih več občin, lahko informacijski center organizira tudi regija.

D – 5	Priporočilo o organiziranju in delovanju informacijskega centra
P –18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov

4.2.2 Obveščanje splošne javnosti

Ljudje, ki živijo na poplavnih območjih, morajo biti seznanjeni s poplavno nevarnostjo. Javnost mora biti o nevarnosti poplav pravočasno, objektivno in korektno obveščena, tako o obsegu poplav in njenih posledicah kot tudi o aktivnostih za odpravo posledic.

ARSO ves čas zagotavlja in posreduje podatke o hidrometeoroloških razmerah. Prvo sporočilo za javnost in vsa nadaljnja sporočila o poplavi oblikuje in o tem obvešča javnost v skladu z Zakonom o državni meteorološki, hidrološki, oceanografski in seizmološki službi.

Za sprotno obveščanje Vlade RS, ministrstev in drugih državnih organov ter služb, občin in drugih izvajalcev nalog zaščite, reševanja in pomoči o stanju in razmerah na območju nesreče, sprejetih ukrepih in poteku zaščite in reševanja skrbi URSZR, ki zato v sodelovanju z ministrstvi, drugimi državnimi organi, javnimi zavodi in nevladnimi organizacijami:

- pripravlja dnevni informativni bilten (redni);
- pripravlja in objavlja informacije na teletekstu TV Slovenija;
- pripravlja in objavlja informacije na svetovnem spletu ([spletna stran URSZR](#));
- pripravlja občasne širše pisne informacije (izredni informativni bilten).

Po aktiviranju Štaba CZ za Koroško sporočila za javnost glede poteka zaščitno-reševalnih aktivnosti pripravi in posreduje v objavo štab CZ za Koroško. To nalogo opravlja predstavnik za odnose z javnostmi, ki je član štaba CZ za Koroško.

Obveščanje javnosti ob nesrečah poteka v medijih, ki morajo po predpisih na zahtevo državnih organov, javnih podjetij in zavodov brez odlašanja brezplačno objaviti nujno sporočilo, povezano z resno ogroženostjo življenja, zdravja ali premoženja ljudi, kulturne in naravne dediščine ter varnosti države.

V takih primerih so za takojšnje posredovanje sporočil državnih organov za javnost pristojni:

- Televizija Slovenija,
- Radio Slovenija,
- Slovenska tiskovna agencija in
- lokalni mediji:
 - Koroški radio,
 - Radio Center,
 - KTV Dravograd,
 - VTV Studio d.o.o.,
 - Koroške novice,
 - Delo,
 - Večer.

CORS vsak dan za prejšnji dan pripravi dnevni informativni bilten o pomembnejših pojavih in dogodkih s področja zaščite in reševanja v državi in ga pošlje ReCO. Ob obsežnih poplavah mora CORS, če je treba, pripravi tudi izredni informativni bilten. ReCO pošlje biltene prejemnikom po seznamu.

P – 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena
P –18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov
D – 400	Predpisi o medijih

4.3 Alarmiranje prebivalstva na ogroženem območju

Ob nevarnosti nastanka poplav na naseljenem območju, ko so zaradi pričakovane višine vodnega vala lahko ogrožena življenja ljudi, je treba takoj začeti izvajati določene zaščitne ukrepe. Ogroženi prebivalci se na bližajočo se nevarnost poplave opozorijo z alarmiranjem.

Alarmiranje obsega postopke od opozarjanja na nevarnost poplav in alarmiranja do prenehanja nevarnosti poplav s pomočjo zvočnih signalov ter aktiviranje določenih enot, služb in operativnih sestav za ZRP. Alarmiranje izvede ReCO Slovenj Gradec na zahtevo vodje intervencije, poveljnika CZ občine, poveljnika CZ za Koroško oziroma župana.

ReCO, ki je sprožil sirene, mora takoj po znaku za preplah posredovati obvestilo o vzroku proženja alarma po radiu, televiziji, svetovnem spletu in CORS-u oziroma na drug predviden način, o vrsti nevarnosti in napotke za osebno in vzajemno zaščito ter napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov. Postopki glede proženja siren, priprave in posredovanja informacij o nevarnosti po proženju siren in o napotkih za osebno in vzajemno zaščito se predvidijo v standardnem operativnem postopku v centru za obveščanje. Če je alarmni znak dan na obmejnem območju, pristojni ReCO obvesti o vzroku proženja alarma CORS, ki o tem obvesti pristojne službe v sosednji državi.

5 ZAŠČITNI UKREPI TER NALOGE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

5.1 Zaščitni ukrepi

5.1.1 Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi

Prostorski, gradbeni in drugi tehnični ukrepi se začnejo izvajati takoj po prvih obvestilih o zviševanju vodostaja vodotokov. Obvezne javne gospodarske službe na področju urejanja voda (koncesionarji), upravljavci objektov in drugi pristojni organi poostrijo nadzor nad zadrževalniki vode, jezovi in nasipi, kjer obstaja nevarnost, da bi narasle vode lahko te objekte poškodovale.

Glede na stanje pravočasno predlagajo ukrepe (rušenje naravnih pregrad, gradnja in utrjevanje nasipov, gradnja zadrževalnikov, praznjenje umetnih akumulacij, odstranjevanje plavja iz struge, izkopi razbremenilnih kanalov za odvajanje poplavnih vod, ščitenje posameznih objektov s tesnjenjem odprt in drugi ukrepi), katerih glavni namen je zavarovati ljudi in njihovo premoženje pred poplavami. Pri opravljanju nalog omenjena podjetja sodelujejo s pristojnim poveljnikom CZ.

Štabi CZ regije oziroma občine in enote Civilne zaščite, Vodno gospodarsko podjetje Drava d.o.o Ptuj (koncesionar), Nivo EKO Celje (koncesionar za porečje Savinje) in Dravske elektrarne d.o.o. morajo takoj ob pojavu nevarnosti nastopa visokih voda začeti izvajati operativne zaščitne ukrepe. Izvajajo se ukrepi dodatne obrambe nasipov, zapora ali ščitenje prometnic, ipd. Ti ukrepi so mogoči, če je opozorilo na nevarnost posredovano dovolj zgodaj.

Če poplava ogroža območje, po katerem potekajo daljnovodi, operater v ReCO v sodelovanju s CORS posreduje Elektro Celje d.d. in Elektro Maribor d.d. zahtevo vodje intervencije po izklopu daljnovodov. Vodja intervencije pri odločitvi za izklop daljnovoda upošteva pomen posameznega daljnovoda za neprekinjeno oskrbo z električno energijo.

Ob poplavi naloge zapor cest in zagotovitev obvozov zagotovi Cestnovzdrževalna baza VOC Koroška na državnih cestah, na lokalnih cestah pa komunalna podjetja posameznih občin (koncesionarji). Policija izvaja nadzor in urejanje prometa na ogroženem območju.

Upravljalavec letališča je dolžan v skladu s svojimi operativnimi postopki, v primeru nevarnosti uporabe manevrskih površin in ostalih infrastrukturnih objektov, letališče pravočasno zapreti s podano zahtevo za objavo NOTAM sporočila, v skladu s predpisi s področja zagotavljanja letalske varnosti na mednarodnih letališčih v Republiki Sloveniji.

Upravljalavec javne železniške infrastrukture (SŽ-Infrastruktura, d.o.o.) je dolžan, v primeru nevarnosti poplav na železniški infrastrukturi, železniški promet nemudoma ustaviti in nadaljnje aktivnosti v zvezi z njimi izvajati po veljavnih internih predpisih.

Slovenska vojska z inženirskimi zmogljivostmi, če je treba sodeluje pri izvajanju interventnih del z gradbeno mehanizacijo, pri prevozi oseb in materiala.

Regija bo s pristojnimi koncesionarji, upravljavci objektov, cestnimi podjetji ter elektrodistribucijskimi podjetji izvajala izmenjavo informacij, ugotavljanje stanja na terenu in pridobivanje informacij o intervencijah.

Občina oziroma poveljnik Štaba CZ občine poroča o izvedenem ukrepu poveljniku CZ za Koroško oziroma njegovemu namestniku.

D – 403	Protokol izklapljanja in vkapljanja daljnovodov ob naravnih in drugih nesrečah
---------	--

5.1.2 Evakuacija

Evakuacija je organiziran umik prebivalcev z ogroženega na varnejše območje. Evakuacija ob poplavih se izvaja le, če z drugimi ukrepi ni mogoče zagotoviti varnosti ljudi in materialnih dobrin. Evakuacijo lahko odredi župan ogrožene občine, v nujnih primerih pa tudi pristojni poveljnik CZ.

Evakuacija se izvaja pred nastopom poplavnega vala, najpogosteje v spodnjem delu vodotoka. Če je dovolj časa, se lahko poleg ljudi in živali evakuirajo tudi materialne dobrine. Na območjih, na katerih je odrejena evakuacija, se morajo prebivalci preseliti v določen kraj v času in na način, kot je določeno z načrti zaščite in reševanja oziroma z odločitvijo pristojnega organa. Občina območja, na katerega so prebivalci evakuirani, krije stroške v zvezi z njihovo nastanitvijo in oskrbo ter izobraževanjem. Nadomestilo stroškov ji daje država oziroma tista občina, iz katere so prebivalci evakuirani, v obsegu kot bi jih krili, če do evakuacije ne bi prišlo.

Evakuacijo organizirajo občine, izvaja pa jo pristojni štab Civilne zaščite občine z občinskimi javnimi službami ter prostovoljnimi humanitarnimi in drugimi nevladnimi organizacijami (Rdeči križ, Karitas, taborniki, skavti), ki so določene v občinskih načrtih zaščite in reševanja. Pri evakuaciji sodelujejo tudi enote CZ.

Občine v načrtih zaščite in reševanja določijo:

- območja, iz katerih se evakuirajo prebivalci,
- evakuacijska zbirališča, poti in sprejemališča,
- kraje in objekte nastanitve ter
- izvajalce evakuacije.

Občine morajo o tem **seznaniti in obvestiti prebivalce**. To je še posebno nujno na območjih, na katerih so na vodotokih jezovi oziroma zadrževalniki vode in na katerih, če se porušijo, ni veliko časa za evakuacijo.

Regija sodeluje z zagotavljanjem ustrezne opreme in sredstev iz državnih rezerv. Evakuacijo na območju dveh ali več občin usmerja in usklajuje poveljnik CZ za Koroško.

Poveljnik CZ občine o izvedenem ukrepu obvešča poveljnika CZ za Koroško oziroma njegovega namestnika.

P – 20	Pregled sprejemališč za evakuirane prebivalce
P – 21	Pregled objektov, kjer je možna začasna namestitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije, primerne za postavitve zasilnih prebivališč
D – 9	Zaščitni ukrep evakuacija – priporočilo

5.1.3 Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev

Prebivalcem, ki so zaradi poplave ostali brez doma ter sredstev za preživljanje in ki se zaradi ogroženosti zadržujejo zunaj svojega prebivališča, morajo občine zagotoviti zatočišče in oskrbo z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Sprejem in oskrba ogroženih ter prizadetih prebivalcev obsegata:
evidentiranje ogroženih prebivalcev,

- urejanje sprejemališč,
- urejanje začasnih prebivališč (če je le mogoče, se prebivalci namestijo v zidane objekte oziroma v bivalnike, v nujnih primerih pa v šotore),
- nastanitev prebivalstva,
- oskrba z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, torej s pitno vodo, hrano, obleko, električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomočjo, obveščanjem in izobraževanjem šoloobveznih otrok,
- nujno osnovno, socialno in dolgotrajno oskrbo, v skladu s predpisi s področja socialnega varstva in dolgotrajne oskrbe,
- zbiranje in razdeljevanje humanitarne pomoči.

Na območju občin se zbirajo podatki o prebivalcih, ki so ostali brez prebivališča ali v njihovih prebivališčih ni več mogoče živeti. Sprejem in oskrbo ogroženih prebivalcev organizirajo občine, izvajajo pa jo občinske javne službe v sodelovanju z nastanitvenimi enotami Civilne zaščite, službe za podporo, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki razpolagajo z nastanitvenimi in prehrabnimi zmogljivostmi, enote tabornikov in skavtov, Rdeči križ Slovenije, Slovenski Karitas in druge humanitarne organizacije, centri za socialno delo ter občani v okviru soseske pomoči.

V **občinskih načrtih zaščite in reševanja** je treba natančno:

- določiti mesta, kjer se sprejmejo evakuirani prebivalci in
- kjer se jim zagotovijo najnujnejše možnosti za nastanitev, pitno vodo, hrano, obleko ter zdravstveno oskrbo.

Regija sodeluje z zagotavljanjem ustrezne opreme in sredstev iz državnih rezerv, ki je potrebna ob sprejemu, nastanitvi in oskrbi ogroženih.

Poročilo o izvedenem ukrepu pošlje poveljnik CZ občine poveljniku CZ za Koroško oziroma njegovemu namestniku.

P – 25	Pregled človekoljubnih organizacij
D – 11	Zaščitni ukrep Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev – priporočilo

5.1.4 Radiološka, kemijska in biološka zaščita

Ob poplavah nastane nevarnost, da zaradi poškodb na objektih in napravah, v katerih se proizvajajo, uporabljajo, hranijo ali prevažajo nevarne snovi, pride do nenadzorovanega uhajanja teh snovi v okolje, predvsem v poplavljene vode. Enote za RKB-zaščito morajo takoj ob poplavah oziroma takrat, ko se nivo vode zniža, pregledati celotno ogroženo območje in ugotoviti prisotnost, vrsto ter količino nevarnih snovi v okolju.

Ob obvestilu ob izlitju nevarne snovi v vodo oziroma ob informaciji, da je poplavljena voda onesnažena z nevarno snovjo se izvajajo zaščitni ukrepi in naloge ZRP, določene z načrtom zaščite in reševanja za nesrečo z nevarnimi snovmi, ter naloge sistema mednarodnega obveščanja in alarmiranja (AEWS), kot to določa Donavska konvencija.

Radiološka, kemijska in biološka zaščita (v nadaljnjem besedilu: RKB-zaščita) obsega:

- izvidovanje nevarnih snovi v okolju (detekcija, identifikacija, dozimetrija, preprostejše analize),
- ugotavljanje in označevanje meja kontaminiranih območij,
- ugotavljanje prenehanja radiološke in kemijske nevarnosti,
- jemanje vzorcev za analize in preiskave,
- usmerjanje, usklajevanje in izvajanje zaščitnega ukrepa,
- izvajanje dekontaminacije ljudi in opreme.

RKB-zaščito organizirajo in pri izvajanju zaščitnega ukrepa sodelujejo gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki v svojem delovnem procesu uporabljajo, proizvajajo, prevažajo ali skladiščijo nevarne snovi (TAB d.d. Mežica, TAB-MPI reciklaža Črna na Koroškem, TAB d.d., SPE IB Črna na Koroškem in TAB d.d., SPE Topla ter Petrol Energetika d.o.o. Ravne na Koroškem) ter občine, skupaj z Koroškim gasilskim zavodom Ravne na Koroškem, na območju katerega je sedež naštetih družb.

Še posebej je zaradi velikih količin (uporaba v prometu in gospodinjstvih) treba izvajati nadzor nad iztekanjem nafte in naftnih derivatov ter preveriti stanje cistern za kurilno olje v individualnih zgradbah.

Lastniki in uporabniki objektov in naprav, ki so namenjeni javni oskrbi z vodo, proizvodnji, prometu in skladiščenju živil, zdravil in živinske krme, javni zdravstveni službi in izobraževanju otrok, morajo zagotoviti zaščitna sredstva in izvajati predpisane ukrepe za RKB-zaščito. V primeru poplav RKB-zaščita predstavlja tudi preprečevanje izliva in raznosa nevarnih in kužnih snovi (fekalije) v poplavno vodo ter ugotavljanje ustreznosti pitne vode, poplavljenih prehrabnih izdelkov, prostorov in območij ter njihovo dezinfekcijo in varno odlaganje.

Ob pojavu poplav lahko pride do različnih nevarnosti za javno zdravje. NIJZ, Območna enota Ravne na Koroškem na podlagi ocene tveganja predlaga ukrepe za varovanje zdravja s poudarkom na najbolj ranljivih skupinah populacije. V primeru izbruhov ali epidemije nalezljive bolezni pri ljudeh oz. drugih nevarnostih za javno zdravje NIJZ, Območna enota Ravne na Koroškem:

- naredi oceno tveganja za zdravje ljudi;
- predlaga, usmerja in usklajuje splošne in specifične proti epidemične oz. druge ukrepe za varovanje zdravja;
- obvešča strokovno in splošno javnost o ukrepih;
- ugotavlja okužena in ogrožena območja;
- opredeljuje potrebe po vzorčenju in diagnostiki nalezljivih bolezni pri ljudeh in obremenjenosti s kemijskimi onesnaževali ob pomoči sil za ZRP in SV ter izvaja ustrezne varovalne protiepidemične ukrepe,
- predlaga izvedbo dekontaminacije, dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije, kar izvede NLZOH ob pomoči sil za ZRP in SV.

Zaradi varovanja javnega zdravja ZIRS izvaja nadzor nad zdravstveno-higienskim stanjem začasnih bivališč (nastanitveni centri in drugi objekti) ob poplavih in evakuacijah, kjer je povečana koncentracija prebivalcev.

Občine morajo v svojih načrtih zaščite in reševanja ob poplavih bolj natančno opredeliti:

- kje na svojem ozemlju imajo nevarne snovi (pregled virov nevarnih snovi),
- oceniti kakšna je nevarnost, da bi ob poplavih prišlo do nesreč z nevarnimi snovmi,
- razdelati kako bo potekalo obveščanje o nevarnostih, povezanih z nevarnimi snovmi.

Na območju Koroške imamo organiziran oddelek za RKB izvidovanje, ki se ga uporabi v primeru potrebe. Enota izvaja detekcijo, identifikacijo, dozimetrijo, opravlja enostavnejše analize, jemlje vzorce na terenu ter ugotavlja in označuje mejo kontaminiranega območja.

Za detekcijo in identifikacijo radioloških, kemijskih, bioloških ali drugih virov ogrožanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi in drugih nesrečah se lahko aktivira tudi ekološki laboratorij z mobilno enoto (ELME), mobilno enoto z ekološkim laboratorijem (MEEL) ter sodeluje s SV in njenimi zmogljivostmi.

P – 30	Pregled stacionarnih virov tveganja zaradi nevarnih snovi
--------	---

5.1.5 Zaščita kulturne dediščine

Ministrstvo za kulturo, vodi register nepremične kulturne dediščine, ki je uradna zbirka podatkov o nepremični kulturni dediščini na območju Republike Slovenije. Podatki, relevantni za zaščito in reševanje dediščine ob poplavih, so dostopni za pregledovanje na spletni strani [Podatki, relevantni za zaščito in reševanje dediščine ob poplavih](#). Podatki iz registra so javni. Prezem in uporaba digitalnih podatkov sta možna preko spletnih servisov in prenosa podatkov (shp format) na naslednjih povezavah:

- Prezem podatkov (shp)
[Prezem in uporaba digitalnih podatkov preko spletnih servisov](#)
- Spletni servisi:
 - [Prezem in uporaba digitalnih podatkov preko spletnih servisov](#)
 - [Prezem in uporaba digitalnih podatkov preko spletnih servisov](#)
 - [Prezem in uporaba digitalnih podatkov preko spletnih servisov](#)

Nepremična kulturna dediščina, ki je razglašena za kulturni spomenik, se označuje z znakom Haaške konvencije (slika 2).

Izpostava URSZR Slovenj Gradec

Ažurirano: november 2024

20/28

Slika 3: Označevanje nepremičnih kulturnih spomenikov

Zaščita kulturne dediščine obsega priprave in izvajanje ukrepov za zmanjšanje nevarnosti ter preprečevanje škodljivih vplivov poplav na kulturno dediščino. Priprave in zaščitne ukrepe ter tudi ukrepe reševanja ob poplavah izvajajo lastniki in uporabniki oziroma upravljavci kulturne dediščine, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Maribor in občine.

Pri izvajanju zaščite in reševanja kulturne dediščine, če je treba, sodelujejo tudi enote in službe CZ, prostovoljna gasilska društva občine in druge sile za ZRP, če je tako predhodno usklajeno z lastniki in uporabniki oziroma upravljavci kulturne dediščine. Zaščita in reševanje kulturne dediščine vključuje tudi premestitev premične kulturne dediščine, če je to potrebno zaradi obsega poplav in nevarnosti za uničenje dediščine.

Občine morajo v svojih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah bolj podrobno opredeliti:

- kako bodo z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območno enoto Maribor naredile pregled stanja kulturne dediščine in dokumentirale poškodbe.

P – 31	Pregled kulturne dediščine
--------	----------------------------

5.2 Naloge zaščite, reševanja in pomoči

5.2.1 Tehnično reševanje ob poplavah

Reševanje ljudi, živali in materialnih dobrin iz vode, iskanje pogrešanih in črpanje vode iz zalitih in poplavljenih objektov opravljajo gasilske enote, tehnično-reševalne enote CZ ter ekipe za reševanje na vodi in iz vode. Ob poplavah se izvajajo gradnje in popravila vodne infrastrukture, pri tem pa sodelujejo:

- Vodno gospodarsko podjetje Drava d.o.o Ptuj (koncesionar),
- Nivo EKO Celje (koncesionar za porečje Savinje),
- Cestnovzdrževalna baza VOC Koroška,
- gradbena podjetja z ustrezno mehanizacijo (Kostmann d.o.o.o, Stane d.o.o., Slemenšek d.o.o, SGP Pokeržnik d.o.o.) in
- po potrebi lahko sodelujejo tudi enote SV.

Regija bo s pristojnimi koncesionarji, upravljavci objektov, cestnimi podjetji, gradbenimi podjetji izvajala izmenjavo informacij, ugotavljanje stanja na terenu, pridobivanje informacij o intervencijah in spremljanje ocenjevanja škode, ki so jo povzročile poplave.

O izvedenih nalogah vodje enot CZ poročajo štabu CZ občine, le ta pa potem obvesti poveljnika CZ za Koroško oz. njegovega namestnika.

5.2.2 Prva pomoč in nujna medicinska pomoč

V okviru prve pomoči se izvajajo le najnujnejši ukrepi za ohranitev življenja in varovanja zdravja ljudi na prizadetem območju. Prva pomoč se izvaja zunaj zdravstvenih zavodov, skupaj z reševanjem na kraju samem. Namen dajanja prve pomoči je, da poškodovani lahko čim prej in v kar najboljšem stanju pride do strokovne medicinske pomoči oziroma zdravljenja. Prvo pomoč ob poplavih, če je treba, izvajajo ekipe prve pomoči CZ. Njihove naloge so nudenje prve pomoči poškodovanim in obolelim, sodelovanje pri prevozu in negi poškodovanih ter obolelih in izvajanju sanitarno-higienskih in protiepidemičnih ukrepov. Pri opravljanju teh nalog, če je treba, sodeluje tudi vojaška zdravstvena služba. Manjše poškodbe si prizadeti prebivalci oskrbijo v okviru osebne in vzajemne zaščite.

Nujno medicinsko pomoč (NMP) ob poplavih izvajajo službe nujne medicinske pomoči, organizirane na primarni in sekundarni ravni zdravstvene dejavnosti skladno s smernicami za delovanje sistema nujne medicinske pomoči ob množičnih nesrečah.

Pristojen Dispečerski center zdravstva (DCZ) sprejema klice ter aktivira, koordinira in obvešča ekipe NMP ter druge entitete v zdravstvu.

Naloge vseh ekip za izvajanje NMP so:

- v najkrajšem mogočem času dati pacientu NMP;
- zagotoviti neprekinjeno NMP;
- zagotoviti nujne prevoze poškodovanih in obolelih oseb;
- v najkrajšem mogočem času prepeljati pacienta v javni zdravstveni zavod;
- upoštevati predpisane higienske in protiepidemične ukrepe, ki jih določi NIJZ in jih izvajajo različne službe: NIJZ spremlja izvajanje teh ukrepov, ZIRS pa vrši inšpekcijsko nadzorstvo;
- oskrba z zdravili in medicinskimi pripomočki.

Ob poplavih lahko pride tudi do utopitev ljudi. Za reševanje iz vode in nujno medicinsko pomoč sta potrebna specifično znanje in oprema. Za reševanje iz vode so pripravljene in usposobljene posebne enote potapljačev, gasilcev in enote za reševanje na vodi in iz nje. Enote, ki rešujejo ljudi iz vode ali na njej, naletijo tudi na mrtve. Te rešujejo enako kot žive. Če je le najmanjše upanje, da je poškodovanec živ, se mora takoj začeti oživljati. Smrt mora v takih primerih obvezno ugotoviti in potrditi pooblaščen zdravnik. Ob obsežnih poplavih in večjem številu mrtvih bi se poleg rednih služb, ki opravljajo identifikacijo mrtvih, aktivirala tudi enota za identifikacijo mrtvih pri Inštitutu za sodno medicino Medicinske fakultete v Ljubljani.

Preživeli ob obsežnih poplavih in svojci žrtev poplav zaradi psihične prizadetosti (strah, izguba doma in drugo) pogosto potrebujejo psihološko pomoč. Psihološko pomoč ob poplavih dajejo različni strokovnjaki (psihologi, terapevti, duhovniki in drugi). Za organizacijo psihološke pomoči ob poplavih so pristojne občine, ki jo organizirajo v sodelovanju s strokovnimi službami. V ta namen se lahko vnaprej pripravijo zgibanke prve psihološke pomoči preživelim v nesreči, z napotki, kako naj si pomagajo in kje lahko dobijo strokovno pomoč, če jo potrebujejo.

Prostovoljni reševalci, poklicni gasilci in zaposleni v centrih za obveščanje znotraj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so skladno s smernicami za psihološko pomoč reševalcem prav tako deležni takšne pomoči, če jo potrebujejo.

Poveljnik CZ oziroma Štab CZ za Koroško spremlja izvajanje prve pomoči in nujne medicinske pomoči.

P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 401	Smernice za delovanje sistema NMP ob množičnih nesrečah (MZ)
D – 402	Načrt aktiviranja enote za identifikacijo mrtvih in navodilo za delo ekip za identifikacijo oseb

5.2.3 Veterinarska pomoč

Veterinarska pomoč ob poplavih obsega:

- zbiranje podatkov o poškodovanih in poginulih živalih na poplavljenem območju,
- nujno veterinarsko pomoč poškodovanim in obolelim živalim (nujna veterinarska pomoč je poseg, s katerim se odpravi neposredna nevarnost za življenje živali),
- sodelovanje pri odstranjevanju živalskih trupel,
- poostren nadzor nad živili in krmo,
- spremljanje epizootiološke situacije,
- organiziranje oskrbe živali na ogroženem območju,
- organiziranje prevoza živali iz ogroženega območja.

Naloge opravljajo veterinarji veterinarskih organizacij s koncesijo ter delavci UVHVVR in Nacionalnega veterinarskega inštituta.

Občine morajo v občinskih načrtih zaščite in reševanja ob poplavih bolj podrobno opredeliti:

- kako se zbirajo podatki o poškodovanih in poginulih živalih,
- kdo in kje izvaja zasilni zakol poškodovanih živali,
- kdo in kam se odstranjujejo živalska trupla,
- določiti lokacije za pokop kadavrov in
- postopek izvajanja drugih higienskih in proti higienskih ukrepov.

Pri izvajanju veterinarske pomoči ob poplavih lahko sodelujejo tudi ustrezne enote in službe CZ, gasilske enote ter druge sile za ZRP.

Poveljnik CZ oziroma Štab CZ za Koroško spremlja izvajanje veterinarske pomoči.

P – 29	Pregled veterinarskih organizacij
P – 402	Pregled izvajalcev javnih služb ravnanja s trupli živali in drugimi živalskimi stranskimi proizvodi

5.2.4 Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje

Zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje ob poplavih obsega:

- nujno zdravstveno oskrbo ljudi in živali,
- nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, zdravili in drugimi osnovnimi življenjskimi potrebščinami,
- zagotavljanje razmer za osebno higieno,

- zagotavljanje delovanja nujne komunalne infrastrukture,
- oskrbo z električno energijo,
- zagotavljanje nujnih prometnih povezav,
- zagotavljanje nujnih telekomunikacijskih zvez,
- zagotavljanje in zaščito nujne živinske krme.

Da bi to zagotovili, je treba čim prej vzpostaviti delovanje infrastrukturnih objektov in naprav.

Za opravljanje nalog na področju zagotavljanja osnovnih pogojev za življenje skrbijo javne službe in druge organizacije s področja infrastrukture ter pristojni poveljniki CZ.

Osnovni pogoji za življenje bodo vzpostavljeni takrat, ko bodo izpolnjeni pogoji za preklc odrejenih zaščitnih ukrepov.

Občine morajo v svojih načrtih zaščite in reševanja ob poplavah bolj podrobno opredeliti:

- kdo in kako hitro bo vzpostavil delovanje infrastrukturnih objektov in naprav,
- katere javne službe so za kaj zadolžene in
- katere druge organizacije s področja infrastrukture bodo ob poplavah vključene v zagotavljanje osnovnih pogojev za življenje.

Naloga **regija** je usklajevanje dela med občinami in organizacijami ter javnimi službami, ki so regijskega pomena (na primer med občinami in elektro organizacijo).

D – 10	Osnovni pogoji za življenje ob naravnih in drugih nesrečah – priporočilo
--------	--

6 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA

Osebna in vzajemna zaščita obsegata vse ukrepe prebivalcev za preprečevanje in ublažitev posledic poplav za njihovo zdravje in življenje ter varnost njihovega premoženja.

Med aktivnosti zmanjšanja poplavne ogroženosti uvrščamo poleg gradbenih (gradnja protipoplavne infrastrukture, redno vzdrževanje in obnavljanje itn.) tudi negradbene ukrepe (ozaveščanje in informiranje javnosti, napovedovanje poplav itn.). Eden izmed mogočih ukrepov je tudi postavitve znaka za nevarnost poplav, kot so na primer table s koto, ki označujejo višino poplave na območju z relativno veliko gostoto obiska lokalnega prebivalstva.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so pristojne občine. V ta namen organizirajo svetovalno službo, ki jo opravljajo prostovoljci, predvsem psihologi, sociologi, socialni in zdravstveni delavci, strokovnjaki za civilno zaščito in drugi.

Občine v svojih načrtih zaščite in reševanja predvidijo:

- zaščitne in preventivne ukrepe ob poplavi ter
- natančnejše opredelijo načine seznanitve in ozaveščanja prebivalcev glede pripravljenosti na poplave.

Prebivalci morajo biti ozaveščeni in informirani o ukrepih oziroma pravilnem ravnanju in ukrepanju pred poplavo, ob napovedi poplave, med njo in po poplavi. To je še posebno pomembno, če živijo na območjih, kjer voda lahko zelo hitro naraste. V ta namen lahko občine objavijo posebno telefonsko številko, lahko tudi v okviru informacijskega centra. V bivalnem in

delovnem okolju poverjeniki za CZ usmerjajo izvajanje osebne in vzajemne zaščite prebivalcev.

Napotki za izvajanje osebne in vzajemne zaščite ter preventivni ukrepi in navodila za ravnanje ob poplavi so objavljeni na spletni strani URSZR [spletna stran URSZR](#).

D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
-------	---

7 RAZLAGA POJMOV IN OKRAJŠAV

7.1 Pomen pojmov

Hidrološko opozorilo je napoved in/ali opis razmer na vodotokih v Sloveniji, ko so predvidena ali se že pojavljajo razlivanja izven strug ali obalne črte. Hidrološko opozorilo izda ARSO.

Hidrološko poročilo je opis trenutnih in predvidenih hidroloških razmer v Sloveniji. Sestavljeno je iz besednega opisa hidrološkega stanja in napovedi ter grafičnega prikaza visokovodnih razmer, izda ju ARSO.

Intervencijske vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov so značilne vrednosti vodostajev in pretokov vodotokov v aplikaciji Monitoring voda v sistemu SMOK, na podlagi katerih poteka koncept odziva ob poplavah.

Nevarnost (naravna ali druga ustrezna) je danost za kateri koli neugoden pojav, ki je povezan z mogočo nesrečo in lahko povzroči neugodne učinke.

Ogroženo območje je območje, na katerem sta zaradi nevarnosti škodljivega delovanja voda, torej poplav in erozije, plazov ter ledu, odvisno od naravnih značilnosti in obstoječe rabe prostora (stalne prisotnosti ljudi in objektov) mogoči ogroženost življenj in zdravja ljudi ter materialna škoda.

Poplava je naravni pojav, ki nastane zaradi zelo močnih padavin ali naglega taljenja snega ali medsebojnega skupnega delovanja ali zaradi visoke plime na morju. Je naravna nesreča, ko izredni vodni pretok povzroči občutno škodo ob razlitju vode iz struge ali akvatorija po okolici.

Porečje je območje, s katerega vse celinske vode odtekajo prek potokov, rek ali jezer v reko, jezero ali morje.

Vodostaj je višina gladine vode v rečnem koritu. Izražen je v centimetrih glede na koto »0« vodomera. Kota »0« vodomera, glede na katero se meri gladina vode, je postavljena tako, da imajo vodostaji najpogostejše pozitivne vrednosti.

Vodni pretok je tista množina vode, ki preteče skozi ovlažen rečni profil na vodomernem profilu v eni sekundi. Izrazimo ga v m^3/s (hitrostjo; $Q=S \cdot v=(m^2) \cdot (m/s)=(m^3/s)$), izračunamo pa tako, da površino ovlaženega profila pomnožimo s srednjo hitrostjo vode. Vodni pretok je povezan z višino vodostaja.

7.2 Razlaga okrajšav

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
CZ	Civilna zaščita
CZ RS	Civilna zaščita Republike Slovenije
DCZ	Dispečerski center zdravstva
ELME	Ekološki laboratorij z mobilno enoto
EWRS	Sistem zgodnjega obveščanja in odzivanja (Early Warning and Response System)
GRS	Gorsko reševalna služba
IRSVNDN	Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
MEEL	Mobilna enota z ekološkim laboratorijem pri Nacionalnem laboratoriju za zdravje, okolje in hrano Maribor
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NLZOH	Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano
MZO	Mesto za zdravstveno oskrbo
NMP	Nujna medicinska pomoč
OE	Območna enota
OKC PU	Operativno-komunikacijski center policijske uprave
OPVP	Območje pomembnega vpliva poplav
ReCO	Regijski center za obveščanje
RS	Republika Slovenija
SMOK	Sistem Monitoringa, Opazovanja in Kontrole
SV	Slovenska vojska
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
VB	Vzdrževalska baza
ZA-RE	Radijske zveze v sistemu zaščite in reševanja
ZiR	Zaščita in reševanje
ZIRS	Zdravstvena inšpekcija Republike Slovenije
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč

8 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

8.1 Skupne priloge

P – 1	Podatki o poveljniku, namestniku poveljnika in članih Štaba civilne zaščite za Koroško
P – 2	Podatki o zaposlenih na Izpostavi URSZR Slovenj Gradec
P – 3	Pregled sil za zaščito, reševanje in pomoč za Koroško
P – 11	Pregled gasilskih enot s podatki o poveljnikih in namestnikih poveljnikov za Koroško
P – 15	Podatki o odgovornih osebah, ki se jih obvešča o nesreči
P – 17	Seznam prejemnikov informativnega biltena
P – 18	Seznam medijev, ki bodo posredovali obvestilo o izvedenem alarmiranju in napotke za izvajanje zaščitnih ukrepov za Koroško
P – 21	Pregled objektov, kjer je možna začasna nastanitev ogroženih prebivalcev in njihove zmogljivosti, ter lokacije primerne za postavitve zasilnih prebivališč (RS/regije/občine)
P – 22	Pregled organizacij, ki zagotavljajo prehrano (regije/občine)

P – 24	Pregled enot, služb in drugih operativnih sestavov društev in drugih nevladnih organizacij, ki sodelujejo pri reševanju za Koroško
P – 25	Pregled humanitarnih (človekoljubnih) organizacij za Koroško
P – 27	Pregled zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj in reševalnih postaj za Koroško
P – 28	Pregled splošnih in specialističnih bolnišnic za Koroško
P – 29	Pregled veterinarskih organizacij
P – 30	Pregled stacionarnih virov tveganja zaradi nevarnih snovi
P – 31	Pregled kulturne dediščine

8.2 Posebne priloge

P – 400	Evidenčni list o vzdrževanju načrta
P – 401	Regijska ocena ogroženosti zaradi poplav v Koroški regiji, št. 8421-29/2018-5, 17.8.2018
P – 402	Pregled izvajalcev javnih služb ravnanja s trupli živali in drugimi živalskimi stranskimi proizvodi

8.3 Skupni dodatki

D – 5	Navodilo za organiziranje in vodenje informacijskega centra
D – 6	Navodilo za izvajanje psihološke pomoči
D – 7	Navodilo prebivalcem za ravnanje ob nesreči
D – 8	Navodilo za obveščanje ob nesreči
D – 9	Zaščitni ukrep evakuacija – priporočilo
D – 10	Osnovni pogoji za življenje ob naravnih in drugih nesrečah – priporočilo
D – 11	Zaščitni ukrep Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev – priporočilo
D – 19	Vzorec sklepa o aktiviranju načrta ZIR ob nesreči
D – 20	Vzorec sklepa o preklicu izvajanja zaščitnih ukrepov in nalog ZRP
D – 22	Načrti dejavnosti (izpostava URSZR, policija, bolnica, UVHVVR, NIJZ OE, CSD, RKS, Karitas)

8.4 Posebni dodatki

D – 301	Hidrološka opozorila – stopnje nevarnosti in šifrant
D – 400	Predpisi o medijih
D – 401	Smernice za delovanje sistema NMP ob množičnih nesrečah (MZ)
D – 402	Načrt aktiviranja enote za identifikacijo mrtvih in navodilo za delo ekip za identifikacijo mrtvih
D – 403	Protokol izklapljanja in vklapljanja daljnovodov ob naravnih in drugih nesrečah

8.5 Viri

Uprava RS za zaščito in reševanje. Državni načrt zaščite in reševanja ob poplavah, verzija 4.0, št. 84200-2/2019/6 z dne, 3.10.2019.

Izpostava URSZR Slovenj Gradec. Regijska ocena ogroženosti zaradi poplav v Koroški regiji, št. 8421-29/2018-5, 17.8.2018